

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

7 Quantum temporis requiratur ad vsucapionem rerum mobilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

vt omnino memoria exciderit. Ratio est, quia aliàs non censetur bona fide possidere ius non soluendi. etsi enim creditor me non interpellet; tamen terminus elapsus ipsaque dies interpellat & monet solutionis. quare cum peccem non soluendo, non potest mihi procedere prescriptio: iuxta cap. finale suprà. Similiter, etsi famulus intra biennium, ex quo desijt famulari, non petat stipendiũ à domino; non tamen potest dominus prescribere contra debitum illud, nisi bona fide putet solutũ.

²⁰ *Potest de- negari actio in iudicio.* Aduerte tamen, non esse improbable, cum mala fide posse prescribi contra actionem personalem; ita vt si certo tempore creditor non exigat debiti, postea non possit illud petere in iudicio, ei que denegetur actio; vt docet Adrianus quodlib. 6. a. 3. Sic Carolus V. anno 1540. Bruxellæ statuit, vt famuli mercedem pactam petant à dominis intra biennium, à die à quo seruire cessauerint: alioquin non possint eam petere in iudicio, nisi scripturam producant. non tamen per hoc liberatur dominus in conscientia, si mala fide retinet: sicut non liberatur is, qui rem emit minoris iusto, etsi non infra dimidium: neque is qui nudo pacto promisit aliquid; etsi contra hos non detur actio in foro externo. Contrarium tamen est verius, vt ostendit Couar. si enim constaret debitorem mala fide non soluisse, condemnaretur. hoc autem constare vix potest, nisi ex ipsius confessione.

²¹ *Ius eligendi, presentandi, &c.* Infertur Secundo, Vt quis prescribat ius eligendi, presentandi, pascendi, aut venandi in alieno prædio, aut alterius seruitutis; requiri vt bona fide utatur tali iure tempore lege constituto; si enim mala fide utitur, sciens se non rectè facere, non currit prescriptio.

Obiectio- nes. Contra actionem fisci. Obijcitur Primo, Is cuius bona per legem pœnalem addicta sunt fisco, eiusque heredes prescribunt contra fisci actionem, cum tamen sciant bona sua fisco deberi. ergo aliquando cum mala fide currit prescriptio.

Resp. Iurisperiti hoc passim vocant malam fidem: sed rectius dicitur cum Theologis, tales habere bonam fidem: non quidem qua sibi persuadeant hæc bona absolutè & pleno iure esse sua: sed qua iudicent licere sibi ea retinere, donec per fiscum auferantur: & se non teneri fisco ea offerre. de quo vide Couar. ad 4. Decretal. p. 2. c. 6. §. 8. à numero 5.

Contra seruitutem rusticam. Obijcitur Secundo, Possum prescribere contra eum, qui habet ius seruitutis rusticæ in meo prædio, etiam si sciam ipsum hoc ius verè habere: ergo cum mala fide.

Resp. neg. conseq. Aliud enim est acquirere ius aliquid agendi in re alterius; aliud extinguere ius, quod alter habet ratione prædij rustici in re mea. hoc denique nihil aliud est quàm prescribere libertatem rerum mearum: quod fieri potest etiam si sciam alterum ius habuisse. Itaque altero habente ius seruitutis in prædij meis, (v. g. vt possit transire per meum hortum vel agrum; vt possit pascere in meis prædij) cum non requiratur vllus actus in me vt ego contra ius illud prescribam; sed sufficiat vt ipse iure suo certo tempore non utatur (vt habetur L. Hæc autem iura. 6. §. De seruitutib. vrbano. prædior.) nõ sum in mala fide, etsi sciam illum ius habere. nam nihil facio illicitum, nec aliquid omitto, quod debeat non enim teneor illum monere vt iure suo utatur. Itaque sum in bona fide, vt rectè Medina q. 17.

c. de restitutione: quia bona fide sino illum iure suo non vti, & mihi libertatem creari. secus verò est quando alter habet ius, non quidem aliquid faciendi circa rem meam; sed vt ego aliquid non faciam; v. g. ne altiùs ædificem, ne fenestras in hortum ipsius aperiam, & similia. Tunc enim vt ego extinguam illud ius, requiritur vt bona fide faciam contrarium, & ille per certum tempus non contradicat; iuxta legem citatam.

DUBITATIO VII.

Quantum temporis requiratur ad vsucapionem rerum mobilium.

NOtandum est, ante tempora Iustiniani res mobiles in Italia potuisse vsucapi annali possessione bona fide continuata; immobiles biennio. Verum ipse hoc ius tamquam parum contentancum æquitati, plenumque litigiorum reformauit, vt videre est Tit. De annali except. Italic. contract. tollenda, & Tit. de vsucap. transfor. cuius reformationem amplexum est Ius canonicum, iuxta hanc igitur

Respondeo & dico primò, Ad vsucapionem rerum mobilium priuati hominis, vel etiam Ecclesie, cum titulo requiritur & sufficit possessio per triennium bona fide continuata. Est communis sententia DD. vt docet Couar. reg. Possess. p. 2. §. 2. n. 5. De rebus priuatorum, habetur C. de vsucapione transformanda, L. vnica. & Instit. de vsucapionibus, §. 1.

De rebus Ecclesie habetur Authent. Quas actiones, C. de Sacrosanctis Eccl. Que actiones alias decennales, alias vicennales, alias tricennales prescriptio excludit; hæc, si loco religioso competant, quadraginta annis excluduntur: vsucapione triennij, vel quadriennij prescriptio in suo robore duraturus: sola Romana Ecclesia gaudente centum annorum spatio vel privilegio. Quæ Authent. recepta est ab Ecclesia, vt patet ex Decret. 16. q. 3. c. vii. & pœnult. Ex qua constat, in rebus & actionibus, quæ minore tempore quàm decennio vsucapiuntur vel prescribuntur, par esse ius priuati & Ecclesie. talis est actio rehdhibitoria, actio de dolo, quanti minoris, & similes. Tituli autem huius vsucapionis à DD. numerantur decem.

Primus est, *Pro soluto.* vt si putans me ex aliqua causa debere tibi 100. aureos, solutam, vel cate- nam auream loco solutionis tradam, tuque bona fide recipias. ita habetur L. 2. §. Pro emptore; vbi dicitur, *Si existimans me debere, tibi ignorantem tradam, vsucapies.* Idem dicendum cum quid per errorem soluitur secundo. Excipe tamen, nisi putem me debere, vel possidere ex emptione quæ non præcessit. Tunc enim triennio id non vsucapietur; vt ibidem dicitur.

Secundus, *Pro emptore.* vt si emas rem bona fide à furioso quem putabas sanæ mentis. secus si à prodigo vel aleatore, cui interdicta administratio: quia requiritur bona fides non solum in accipiente, sed etiam in tradente. idque necessarium in omni vsucapione mobilium, quocumque titulo vsucapias. L. 2. §. Pro emptore.

Tertius, *Pro transacto.* vt cum aliquid bona fide est traditum & acceptum causa transactionis, vt à lite recedatur. L. Ex causa, C. de vsucap. pro

pro empt. vel transact. vbi dicitur, *Ex causa transactionis habentes iustam causam possessionis, vsucapere possunt.* Nec refert etiam si ea res forte sit aliena: modò non sit furtiuè aut vi possessa, aut res fisci, aut pupilli; sed talis quæ vsucapi possit: quod in omni vsucapione ordinaria est necessarium.

Quartus, *Pro herede.* vt cum quis verè est heres, aut bona fide se heredem putat. intellige vt supra, nisi res sit vitiosa, id est, cuius conditioni obiter vsucapio. Aduerte tamen, quando extat heres qui dicitur *suis*, alios non posse contra illum vsucapere, vt infra Dub. 13. dicitur.

Quintus, *Pro donato.* vt cum quis bona fide donauit rem alienam ignoranti. L. 2. π . Pro donato. *Si is qui alienam rem donauerit, reuocare constituerit donationem, etiamsi iudicium ediderit, remque ceperit vindicare, currit vsucapio.* Hic tamen requiritur vt donatio non sit inualida ratione personæ. Hinc filius sub patria potestate constitutus non potest vsucapere donatum à patre, nec coniunx donatum à coningè, vt habetur L. 1. π . Pro donato. Qui tamen emit à coniuge, quod sic donatum nouit, potest illud vsucapere, quia cum consensu coniugis præsumitur venditum, vt habetur L. Si id quod. π . Pro derelicto.

Sextus, *Pro derelicto.* vt cum quis cæpit bona fide possidere rem, quæ à domino putabatur habita pro derelicto. Idem dicendum de eo qui conditionem rei sciens, illam emit, vt habetur d. L. Si id quod.

Septimus, *Pro legato.* vt si testator credebatur sanæ mentis, non tamen erat: si legatum per codicillum ademptum erat, & id ignorabatur; L. 4. π . Pro legato. *Pro legato potest vsucapi, si res aliena legata sit; aut testatoris quidem sit, sed adempta codicillis ignoratur. in horum enim persona subest iusta causa, quæ sufficit ad vsucapionem.* Addit: *Idem dici potest, etsi in nomine erit dubitatio: veluti si Titio legatum sit, cum sint duo Titij, vt alter eorum de se cogitatum existimauerit.* Idem L. fin. π . eodem.

Octauus, *Pro dote.* vt si res aliena bona fide pro dote data sit; L. 1. π . Pro dote. Incipit autem hæc vsucapio à tempore quo cæpit esse maritus per contractum de præfenti, non antè, vt ibidem dicitur: quia dos tunc primùm incipit possideri titulo dotis. Si sponsa aliquid à sponsa detur ea mente vt statim fiat eius, poterit illud vsucapere pro suo, non pro dote, vt ibidem habetur.

Nonus, *Pro suo.* hic titulus est valdè generalis, & oritur ex omnibus iis quibus putamus nobis acquiri dominium, remque possidemus vt nostram; vt patet L. 1. π . Pro suo. Hoc modo potest quis vsucapere fructum rei furtiuæ, quam bona fide emit: v. g. agri, vel ancillæ, etsi rem ipsam furtiuam vsucapere nequeat. L. 4. ω . eodem. Sic si heres putet Titio aliquid legatum, quod non est legatum, vsucapiet Titius pro suo. ibidem. Denique quando quis in rebus suis inuenit aliquid non furtiuum, aut vi possessum, quod bona fide ex aliquo titulo, etsi falso, putat esse suum, potest illud vsucapere, L. fin. π . Pro suo.

Hi ferè nouem tituli habentur lib. 41. Digest. & in C. lib. 7. Addunt DD. decimum, *Pro iudicato.* vt cum res est iudicata, & spatio decem dierum non est appellatum. Hoc modo excluditur ius appellationis; & sententia transit in rem iudi-

catam, vt habetur Nouella 23. Quod etiam amplexa est Ecclesia in iudiciis ecclesiasticis, vt patet cap. 27. Anteriorum. 2. q. 6. Ex his satis patet quomodo se habeat vsucapio in mobilibus.

Petes, Vtrum vsucapio triennalis etiam locum habeat contra Ecclesiam Romanam? Videtur non habere; nam post illa verba, *Vsucap. triennij, &c. subiungitur, sola Ecclesia Romana, &c.* quasi sit exceptio ab vtraque sententia præcedente. Confirm. cap. Cum vobis. 14. de præscriptionibus. vbi generatim absque distinctione mobilium & immobilium dicitur, *Contra Ecclesiam Romanam, non nisi centum annorum præscriptio locum sibi vendicat.* vbi Glossa, v. Centum: *Hæc præscriptio obtinet in rebus & possessionibus. distinguens res à possessionibus, tamquam mobilia ab immobilibus.* & Panorm. in cap. Cum dilecta. 4. de Confir. vili vel inutili. v. Possessiones: *Ecclesia Romana gaudet præscriptione centum annorum, non solum in rebus priuatis ipsius Romanae Ecclesie, sed etiam in omnibus iuribus & possessionibus, quæ competunt ratione libertatis data: vt cum eximit aliquod Monasterium, vel Capitulum à iurisdictione Ordinarij.* addit Panorm. *Et sententiæ DD. hic ex illa generalitate verborum hoc procedere tam in rebus mobilibus quam immobilibus, corporalibus & incorporalibus, quod bene notes.* Ex hoc enim inferitur, quod vsucapio triennalis in rebus mobilibus non habet locum contra Ecclesiam Romanam. Idem tenet Siluest. v. Præscriptio 1. num. 7. §. Tertium. Hæc sententia est valdè probabilis. Nihilominus altera quoque sententia probabilis est; nimirum triennalem mobilium præscriptionem contra Ecclesiam Romanam locum habere. ita Couar. supra, generatim docens, par esse ius priuati & Ecclesie in rebus & actionibus quæ minori tempore quam decennio vsucapiuntur. & Molina disput. 68. citans Glossam, & DD. in illam Authent. Probatur, quia illa exceptio, *sola Romana, &c.* solum intelligenda est fieri ab illis verbis, *Hæc si religioso loco competant, &c.* & illa, *Vsucapione triennij, &c.* veluti per parenthesin interiecta. Id aperte indicant DD. in periocha huius Authent. Confirm. quia aliàs non rectè diceretur, *Vsucapionem triennij, &c. in suo robore durare,* hoc enim significat nihil in illa mutari: at aliquid in ea mutaretur, si statim ab ea fieret exceptio. Deinde hæc Authent. ex tribus diuersis Iustiniani Nouellis contexta est. Prima pars est ex Nouella 131. cap. 6. pro temporalibus præscriptionibus, &c. Secunda, *vsucap. triennij,* ex Nouella 111. cap. 1. Tertia, *sola Romana,* ex parte est ex Nouella 9. vbi solum in præscriptione longissimi temporis, quale est spatium 30. annorum, concedit Ecclesie 100. annos. Vnde hoc non est extendendum ad vsucapionem triennem & quadriennem. Mihi tamen probatur prior sententia, quia hæc res non solum pendet ex vi istius Authent. sed maximè ex ordinatione Canonum, qui generatim loquuntur.

Sico Secundò; Ad vsucapionem rerum mobilium sine titulo, requiruntur anni 30. siue priuati eæ sint, siue Ecclesie: est communis DD.

Prior pars patet ex L. 3. C. de præscript. 30. vel 40. annorum; vbi res immobiles contra priuatum præscribuntur 30. annis, sine titulo. Idem ergo censendum de mobilibus, cum nihil aliud de his sit statutum, absente titulo.

Altera probatur; quia cum Ecclesia in mobilibus non habeat priuilegium, sed solum in immobilibus, eodem iure ceteri debet quo priuatus. de quo vide Couar. §. 5. n. 2. Ego tamen exceptim Ecclesiam Romanam, iuxta prædicta.

DVBITATIO VIII.

Quantum temporis requiratur ad immobilium prescriptionem, siue contra priuatum, siue contra Ecclesiam, vel piam causam.

23
Immobilium
priuatorum.

Dico Primò, Ad præscribenda bona immobilia priuatorum, cum titulo requiritur spatium 10. annorum inter præsentem, 20. inter absentes: sine titulo requiruntur anni 30. Est communis sententia DD. in cap. Sanctorum, de præscript. & alibi.

Longum
tempus.

Prior pars habetur Instit. de vsucap. §. 1. & L. Cum in longi. vlt. C. de præscript. longi temporis. vbi tria notanda sunt. Primum est, Longum tempus in materia vsucapionis vocari spatium 10. annorum inter præsentem, 20. inter absentes. longissimum autem spatium 30. vel 40. annorum. Patet ex d. L. Cum in longi.

Longissi-
mum.

Præsentem.

Secundum, Præsentem dici, qui in eodem territorio habitant; vt sunt omnes qui in territorio Louaniensi, etiam si non in ciuitate: absentes, qui in diuersis territoriis, vt docet Panorm. in cap. De quarta, de prescriptione. num. 30.

Vnus an-
nus præsen-
tia aequi-
ualet duobus
absentia.

Tertium, Si præsentem fueris 7. annis, & postea egrediaris territorium habitaturus alibi, opus est adhuc sex annis, vt res immobilis contra te præscribatur. Ratio est; quia supererant tres anni ad complendam prescriptionem contra præsentem, qui debent duplicari ratione absentia: vt habetur expressè Auth. Quod si quis. C. de prescriptione longi temporis. vnus enim annus presentia æquiualeat duobus annis absentia. Silu. verbo Præscriptio. 1. q. 7. & reliqui DD.

Vbi non re-
quiratur
titulus.

Altera pars, Sine titulo requiri annos 30. patet ex cap. Sanctorum, de prescriptione. Idem colligitur ex L. Si quis emptionis. 8. §. 2. C. de prescriptione 30. vel 40. annorum.

Tituli pro-
batio.

Vbi aduerte, quando agitur de prescriptione 30. vel 40. annorum, ordinariè neque Iure Pontificio neque Cæsareo requiri titulum; sed sufficere bonam fidem cum possessione tanti temporis: vt docet Couar. reg. Poss. §. 5. num. 2. ex communi Doctorum sententia. Dixi ordinariè, quia interdum exigitur tituli probatio; nempe quando præsumptio iuris est contra præscribentem; vt docet Couar. l. 1. variat. cap. 17. n. 7. vt fit quando Episcopus vnus diocesis vult præscribere decimas sitas in alia diocesi, vt habemus c. 1. de prescriptione, in 6. Hic enim ex possessione 40. annorum non præsumitur titulus; sed requiritur tituli probatio; vel certè, vt à tempore, cuius initij memoria non extat, possederit.

24
Contra pu-
pillum &
minorem.

Dico Secundo, Si priuatus ille fuerit pupillus, nulla contra eum, quamdiu est in ea ætate, datur præscriptio, siue mobilium siue immobilium: si autem non sit pupillus, sed minor (id est, nondum habens 25. annos expletos) requiruntur 30. anni.

Prior pars patet L. Sicut in rem. 3. C. de prescriptione 30. annorum. factum id est in fauorem pupillaris ætatis & status.

Altera pars habetur L. vltima, C. In quibus causis in integrum restitutio necessaria non est. Ratio est, quia minores non ita rebus suis possunt inuigilare, vt maiores, præsertim cum administrationem non habeant.

Dico Tertio, Ad præscribenda bona immobilia contra Ecclesiam Romanam requiruntur anni 100. contra aliam Ecclesiam, vel Hospitale, vel Monasterium, vel contra pias causas; requiruntur anni 40. est communis DD. De Ecclesia Romana habetur Authentica, Quas actiones. C. De sacrosanctis Ecclesiis; vbi prescriptionis tempus contra reliquas Ecclesias & pia loca restringitur ad annos 40. (cum antea esset annorum 100. vt patet ex L. Vt inter diuinum, quæ immediatè præcedit) & soli Ecclesie Romanæ inter loca pia referuatur priuilegium 100. annorum. Dico, inter loca pia, quia hic non reuocatur priuilegium, quod in dicta lege, Vt inter diuinum, erat concessum ciuitatibus, vt contra eas non possit præscribi nisi 100. annorum spatium, si quid illis per vltimam voluntatem relictum, vel si quid donatum vel venditum fuisset; vt rectè Couar. §. 2. num. 15. Idem de Ecclesia Romana habent in multis Canonib. tit. de prescriptione. De alijs Ecclesiis habetur tum alibi, tum cap. De quarta, de prescriptione. De alijs pijs locis & causis habetur Authent. Quas actiones; & probat Couar. reg. Possessor. §. 2. n. 3. vbi etiam refutat quosdam, qui putabant contra pauperes non præscribi.

Hic tamen notandum est Primò, Quibusdam Monasteriis & Collegiis Regularium concessum esse vt res immobiles non possint contra ipsos præscribi nisi annis 60. Concessit hoc Eugenius IV. de plenitudine potestatis, Ordini S. Benedicti, & Iulius II. Congregationi S. Saluatoris, vt ex eorum priuilegiis manuscriptis constat. Idem concessum Ordinibus illis, qui horum priuilegiis participant; vt Societati nostræ, & quibusdam alijs.

Secundò, Si res priuati incipiat esse Ecclesie, & contra priuatum præsentem anni quinque sint exacti, non requiri vltius spatium 35. annorum ad complendam prescriptionem contra Ecclesiam; sed sufficere 20. quia quinque priores contra priuatum continent dimidium tempus necessarium. vt docet Silu. verbo Præscriptio, q. 7. §. Sextum, consentiunt alij DD.

Tertio, nomine bonorum immobilium hic etiam intelligi iura, & actiones ad immobilia: item beneficium, census, redditus, ius patronatus, vsusfructus, & seruitutes. hæc enim omnia fixa manent, & instar immobilium fructum vel commoditatem adferunt. Itaque de his iudicandum iuxta duas propositiones supradictas. Maioris tamen lucis causa, & quia interdum in his est aliqua diuersitas, breuiter agemus de singulis.